

آزادی از تعلقات و نیل به مقام ولایت؛ فلسفه اعیاد قربان و غدیر

انسان در عید قربان از قید تعلقات آزاد شده و به مقام ولایت الهی می‌رسد؛ از سوی دیگر مولا کسی است که خود آزاد است و انسان‌ها را از بند رقیت آزاد می‌کند و لذا مولا علی(ع) در عید غدیر، به مقام ولایت منصوب شد تا انسان‌ها را از تعلقات آزاد کند.

انسان در عید قربان از قید تعلقات آزاد شده و به مقام ولایت الهی می‌رسد؛ از سوی دیگر مولا کسی است که خود آزاد است و انسان‌ها را از بند رقیت آزاد می‌کند و لذا مولا علی(ع) در عید غدیر، به مقام ولایت منصوب شد تا انسان‌ها را از تعلقات آزاد کند.

حجت‌الاسلام و المسلمین محمدرضا مصطفی‌پور، عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، به بیان نکاتی درباره فضائل ماه ذی‌الحجه، عید قربان و اسرار آن و نیز ارتباط عید قربان با عید غدیر پرداخت.

وی اظهار کرد: ذی‌الحجه ماه پرمعنا و پرمعنویت سال است و به اعتبار حوادث و وقایعی که در آن واقع شده، ارزش و اعتبار دوچندان یافته است. ذی‌الحجه ماه ذکر و یاد خداست که قرآن کریم از روزهای آن به عنوان «ایام معدودات» (بقره/203) یاد کرده است. عید قربان یکی از اعیاد مهم الهی است و انسان در آن به حدی از تکامل می‌رسد که خو را از همه تعلقات و وابستگی‌های مادی آزاد می‌کند.

عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی گفت: حضرت ابراهیم خلیل(ع) با باور توحیدی بسیار والا و بالا و براساس رؤیایی که می‌بینند، اقدام به کشتن فرزند خود می‌کنند، آن هم پسری که خداوند در دوران پیری به ایشان عنایت کرده است؛ خداوند با این امتحان می‌خواهد ایمان حضرت ابراهیم(ع) را بیازماید.

انسانی که خودش آزاد است، طبیعتاً می‌تواند انسانهای دیگر را نیز رهبری و هدایت کند و آنها را هم از رقیت و بردگی و بندگی درون و بیرون آزاد کند؛ ولذا تجلی واقعی عید قربان و عید غدیر این است که انسانها در این اعیاد باید بکوشند تا این آزادی را در خودشان به منصف ظهور برسانند و خود را از همه تعلقات درون و برون برهانند

وی عنوان کرد: معمولاً به لحاظ عاطفی برای انسان بسیار مشکل است که بخواهد دست از فرزند خود بردارد و زمانی که محبت به خدا در انسانی قوی باشد، به طور طبیعی همه این تعلقات و وابستگی‌ها از او دور خواهد شد؛ بنابراین عید قربان در تاریخ بشریت چهره خود را در قالب آزادی و آزادی‌طلبی نشان می‌دهد و حاجیان در این روز به منا می‌روند تا به این سمبل جامه عمل بپوشانند.

این محقق و پژوهشگر گفت: حاجی عرفات را پشت سر گذاشته و تنها با دو تکه لباس بی‌رنگ وارد سرزمین منا می‌شود و اولین کار او پس از حضور در آن سرزمین، رمی جمرات سه‌گانه است و همه اینها سمبل همان اقدام حضرت ابراهیم(ع) است که شیطان را هنگام ممانعت او از اجرای حکم الهی در ذبح حضرت اسماعیل(ع)، با پراندن سنگ از خود، رجم کردند.

وی ادامه داد: بنابراین حاجی با رمی جمرات در واقع با يك سلسله فعالیت‌های سلوکی، شیطانی را که می‌خواهد او را وابسته کند و حریت او را بگیرد، رجم کرده و از خود دور می‌کند. از این جهت، عید قربان عید بزرگی است و همچنان که برخی از بزرگان اهل معرفت گفته‌اند، قربان به معنای بریدن سر طمع از وجود انسان است، چون ریشه همه این تعلقات و وابستگی‌ها طمع‌ورزی است.

آزادگی؛ از قربان تا غدیر

حجت‌الاسلام مصطفی‌پور درباره ارتباط عید قربان با عید غدیر گفت: در عید قربان انسان از قید تعلقات آزاد شده و به مقام ولایت الهی می‌رسد. از سوی دیگر می‌دانیم که واقعیت ولایت و مولویت بعد از پیغمبر(ع) در علی بن ابیطالب(ع) ظهور می‌کند؛ زمانی که پیامبر(ع) در روز غدیر، ولایتشان را بر جمیع مؤمنان اعلام کردند و خطاب به آنان فرمودند: «و من کنت مولا فلهذا علی مولا» اللهم وال من والاه و عاد من عاداه و انصر من نصره و اخذل من خذله؛

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم عنوان کرد: این مولا کسی است که به قول مولوی، «کیست مولا آنکه آزادت کند * بند رقیت ز پایت برکند»؛ و کسی می‌تواند انسان‌ها را از بند رقیت آزاد کند که خود آزاد باشد و علی بن ابیطالب(ع) نیز از آن جهت که از هر نوع تعلق آزاد است، به امر الهی به مقام ولایت پیامبر(ص) منصوب می‌شود و مأموریت او نیز آن است که انسان‌های دیگر را از تعلقات و وابستگی‌ها آزاد کند.

وی تصریح کرد: بنابراین اگر ما بخواهیم ارتباطی بین عید قربان و عید غدیر برقرار کنیم، اساس آن همین مسئله آزادی و آزادگی است

و چهره واقعی این آزادی زمانی در انسان نمایان می‌شود که انسان به توحید؛ یعنی مقام محبت خاص خدا برسد. انسان به توحید رسیده مانند حضرت ابراهیم(ع) و علی بن ابیطالب(ع) قهرمان توحید می‌شود.

این محقق و پژوهشگر اضافه کرد: از همین روست که علی(ع) حتی در آنجا که مصالح مسلمین ایجاب می‌کند، برای حفظ کیان اسلام در برابر خطرات، هنگام غصب خلافت خود سکوت می‌کنند، در حالی که شرایط برای ایشان بسیار سخت بوده و به فرموده خودشان، «و صبرت و فی العین قذی و فی الحلق شجی»؛ با این حال تعلقی به حکومت ندارند و این حاکی از همان مقام آزادی و حریت امیرالمؤمنین(ع) است.

وی اضافه کرد: انسانی که خودش آزاد است، طبیعتاً می‌تواند انسانهای دیگر را نیز رهبری و هدایت کند و آنها را هم از رقیت و بردگی و بندگی درون و بیرون آزاد کند و لذا تجلی واقعی عید قربان و عید غدیر این است که انسانها در این اعیاد بکوشند تا این آزادی را در خودشان به منصف ظهور برسانند و خود را از همه تعلقات درون و برون برهانند و اگر چنین کاری کنند، طبیعتاً قدر این عید بزرگ را دانسته اند و زمینه بهره برداری از آن را در خودشان ایجاد کرده اند.